

نقش ابعاد مرضی شخصیت در پیش‌بینی چهارگانه‌های تاریک شخصیت

رحیم یوسفی^۱، غلامرضا چلبیانلو^۲

و آرزو احمدپور خله‌لو^۳

صفات تاریک شخصیت به عنوان یک مدل جدید و یکپارچه از ترکیب نظریه‌های شخصیت موجود گسترش یافته است و در دهه اخیر، توجه قابل ملاحظه‌ای را در حوزه مدل‌های آسیب‌شناسی شخصیت به خود جلب کرده است. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش ابعاد مرضی شخصیت در پیش‌بینی صفات چهارگانه تاریک شخصیت بود. به این منظور ۴۰۰ نفر (۲۲۶ نفر زن و ۱۷۴ نفر مرد) از دانشجویان دانشگاه‌های شهر تبریز به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و از نظر صفات چهارگانه تاریک شخصیت و ابعاد مرضی شخصیت مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که ابعاد پنج‌گانه مرضی شخصیت عواطف منفی، دلگستگی، مخالفت‌ورزی، مهارگسیختگی و روان‌پریشی‌گرایی با صفات ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و دیگرآزاری دارند؛ ماکیاولیسم از طریق بُعد مخالفت‌ورزی؛ جامعه‌ستیزی به وسیله ابعاد مخالفت‌ورزی و دلگستگی؛ خودشیفتگی از طریق ابعاد مخالفت‌ورزی، دلگستگی و عاطفه منفی؛ و دیگرآزاری از طریق مخالفت‌ورزی به صورت معنادار پیش‌بینی شدند. نکته قابل توجه این که مخالفت‌ورزی به عنوان یکی از ابعاد مرضی شخصیتی توانست هر چهار صفت تاریک شخصیت را پیش‌بینی نماید. می‌توان نتیجه گرفت که صفات تاریک شخصیت می‌توانند ریشه در ابعاد و جنبه‌های ناسازگار شخصیتی داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: ابعاد مرضی شخصیت، صفات تاریک شخصیت

مقدمه

صفات تاریک شخصیت در دهه اخیر، توجه قابل ملاحظه‌ای را در حوزه مدل‌های آسیب‌شناسی شخصیت به خود جلب کرده است (برتل، پیتجینگ، تران و همکاران، ۲۰۱۷؛ یوسفی و پیری، ۲۰۱۶؛ یوسفی و ایمان زاد، ۲۰۱۸). این مدل شامل گروهی از صفات شخصیتی است که به شدت اختلال‌های بالینی نیستند و در واقع حالت خفیف‌تر و به عبارت دقیق‌تر "زیرآستانه بالینی" اختلال هستند. ویژگی

۱. دپارتمان روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (نویسنده مسول). yousefi@azaruniv.ac.ir

۲. دپارتمان علوم اعصاب شناختی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

۳. دپارتمان روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

اساسی صفات تاریک شخصیت این است که آنها از لحاظ اجتماعی و بین فردی آزردهنده و ناخوشایند هستند. این صفات با فراوانی بالا می‌توانند در موقعیت‌های روزمره خانوادگی، شغلی و تحصیلی خود را نشان بدهند، با این حال، شدت آنها به اندازه‌ای نیست که نیازمند توجه بالینی یا روانپزشکی باشد (احمدپور، ۲۰۱۸).

مدل اولیه صفات تاریک شخصیت با سه ویژگی خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی فرمول‌بندی شد که با اصطلاح سه‌گانه تاریک شناخته شد (پالاس و ویلیامز، ۲۰۰۲؛ یوسفی، احمدی، میرزازاده، ۲۰۱۹). خودشیفتگی به حس استحقاق، تسلط و بزرگ‌منشی اشاره دارد. ماکیاولیسم صفات فریب‌کاری، عدم همدلی، برون‌گرایی، فرصت‌طلبی، رفتارهای بی‌قاعده و صمیمیت ظاهری را دربر می‌گیرد. جامعه‌ستیزی شامل فقدان همدلی، رفتار ضداجتماعی و بی‌عاطفگی است (کارتر، کمپبل و مانکر، ۲۰۱۴). اخیراً برخی پژوهشگران مطرح کردند که ممکن است تعداد صفات تاریک شخصیت بیشتر از سه ویژگی باشد؛ به عنوان نمونه برخی پیشنهاد کردند که به منظور دستیابی به نگاه جامعی از صفات تاریک بهتر است صفات سه‌گانه تاریک، به مدل صفات چهارگانه تاریک تبدیل شود (زیگلر-هیل و مارکوس، ۲۰۱۶؛ شابرول، ون‌لوین، راجرز و همکاران، ۲۰۰۹). مولفه جدید پیشنهاد شده برای خانواده صفات تاریک شخصیت، مولفه دیگر آزاری بود که با آسیب زدن به دیگران و لذت بردن از ناراحتی آنها مشخص می‌شود (می‌یر و ایگن، ۲۰۱۷). هر سه صفت تاریک شخصیت به درجات متفاوت، یک شخصیت بدخواه اجتماعی با تمایلات رفتاری خود محوری، سردی عاطفی، فریب‌کاری و پرخاشگری را در بر می‌گیرند (پالاس و ویلیامز، ۲۰۰۲). علیرغم رابطه بالقوه صفات شخصیت با مشکلات و اختلال‌های بالینی، در چند دهه‌ی اخیر به ارزیابی ارتباط بین شخصیت و اختلال‌های شخصیت توجه روزافزونی شده است (هاپوود، رایت، کروگر و همکاران، ۲۰۱۳؛ یوسفی، چلبیانلو، باغبان، ۲۰۱۵).

در چند دهه اخیر مدل پنج‌عاملی شخصیت، طبقه‌بندی جامعی از تفاوت‌های فردی در شخصیت افراد را مطرح و گسترش داده است که در نتیجه می‌توان بسیاری از سازه‌های شخصیتی را در چهارچوب استاندارد این مدل بهتر درک کرد. به عنوان نمونه، دی‌شانگ، هیل، لینگل و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی رابطه صفات سه‌گانه تاریک با مدل پنج‌عاملی پرداختند؛ نتایج نشان داد که بین صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با همه صفات عامل توافق‌جویی پایین و صفات پرخاشگری و خصومت در عامل روان‌آزرده‌گرایی رابطه قوی و معنادار وجود دارد.

متخصصان روان‌شناسی بالینی از روشی که طی دهه‌های اخیر در کتابچه راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی برای مفهوم‌بندی اختلال‌های روانی استفاده می‌شود، انتقاد و اظهار نارضایتی کرده‌اند. یکی از موضوعاتی که دائماً مورد انتقاد قرار می‌گیرد، عدم توجه به ابعاد رایج و زیربنایی مبتنی بر علایم مختلف است، که به نظر می‌رسد به شکل منظم به تفاوت‌های فردی موجود در شخصیت ارتباط پیدا می‌کند (هاپوود و همکاران، ۲۰۱۳). در این راستا، اخیراً در ویرایش پنجم کتابچه راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی مدلی پیشنهاد شده است که بر ابعاد مرضی شخصیت تاکید دارد. مدل پیشنهادی، شبیه مدل سنتی پنج عاملی شخصیت بوده و در واقع ابعاد افراطی و مرضی مدل پنج عاملی شخصیت را در بر می‌گیرد. مدل ابعاد مرضی شخصیت که توسط کروگر، درینجر، مارکون و همکاران (۲۰۱۲) مطرح شده است، مدل شخصیتی منسجمی را معرفی کرده است که به شناسایی ابعاد شخصیتی مرضی می‌پردازد و علاوه بر ابعاد، صفات زیربنایی در اختلال‌های شخصیت را نیز پوشش داده است.

امروزه مدل ابعاد مرضی شخصیت به طور گسترده در تحقیقاتی که به دنبال کشف صفات زیربنایی آسیب‌های شخصیت هستند و همچنین در پژوهش‌های حوزه روان‌شناسی بالینی به کار می‌رود. مدل ابعاد مرضی شخصیت شامل پنج بُعد مرتبه بالاتر و همچنین ۲۵ صفت مرضی یعنی عاطفه منفی (اضطراب، سلطه‌پذیری، نایمنی/جدایی، بی‌ثباتی هیجانی، درجاماندگی)، دلگسستگی (گرایش به افسردگی، بدگمانی، عاطفه محدود، انزواطلبی، اجتناب از صمیمیت، فقدان احساس لذت)، مخالفت‌ورز (تقلب، فریب‌کاری، بی‌رحمی، توجه‌طلبی، بزرگ‌منشی)، مهارگسیختگی (بی‌مسئولیتی، خطرپذیری، کمال‌گرایی انعطاف‌ناپذیر، حواس‌پرتی، تکانش‌گری)، روان‌پریشی‌گرایی (نامتعارف بودن، بی‌نظمی ادراکی، باورها و تجارب غیرعادی) است که هر کدام دربرگیرنده صفات مرتبه پایین‌تر هستند که به تصریح و توصیف ابعاد پنج‌گانه کمک می‌کنند (کروگر و همکاران، ۲۰۱۲؛ کروگر و مارکون، ۲۰۱۴). بازبینی نظری مدل ابعاد مرضی شخصیت، همپوشی مفهومی این ابعاد با صفات تاریک شخصیت را نشان می‌دهد؛ برای نمونه فرض می‌شود که صفاتی مانند بی‌رحمی و فریب‌کاری مشخصه‌های صفت ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی هستند؛ تکانش‌گری و خطرپذیری معرف جامعه‌ستیزی؛ بزرگ‌منشی و توجه‌طلبی معرف خودشیفتگی و در نهایت تقلب معرف ماکیاولیسم است (جونز و پالاس، ۲۰۱۴؛ گریگوراس و ویل، ۲۰۱۷). پژوهش‌های پیشین چگونگی ارتباط مدل ابعاد مرضی شخصیت بر اساس DSM با اختلال شخصیت خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی بالینی را کشف کردند (میلر، جنتیل، ویلسون و همکاران، ۲۰۱۳؛ استریکلند، دریسلن،

لوسی و همکاران، ۲۰۱۳). با توجه به پژوهش‌های اشاره شده و همچنین تاثیری که صفات تاریک شخصیت بر جنبه‌های مختلف رفتاری و به ویژه اجتماعی انسان دارند هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط همه سازه‌های تشکیل دهنده مدل صفات تاریک شخصیت با مولفه‌های یکی از جدیدترین مدل‌های ابعادی نگر آسیب‌های شخصیت و نیز تعیین سهم هر یک از ابعاد مرضی شخصیت در پیش‌بینی صفات چهارگانه تاریک شخصیت است.

روش

پژوهش حاضر یک پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه‌های شهر تبریز با حجم تقریبی ۷۵۰۰۰ نفر بود. از این جامعه، با توجه به حجم نمونه‌ی برآورد شده، ۴۰۰ نفر به صورت نمونه‌ی در دسترس انتخاب و بعد از توجیه و اخذ رضایت آنها با پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت^۱ و فرم کوتاه پرسشنامه شخصیت برای ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری^۲ مورد ارزیابی قرار گرفتند.

پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت توسط یوسفی و ایمان زاد (۲۰۱۸) از طریق ترکیب و اعتباریابی متقاطع مقیاس دو جین کثیف (جوناسون و وبستر، ۲۰۱۰؛ یوسفی و پیری، ۲۰۱۶) و نسخه فارسی مقیاس کوتاه تکانش دیگرآزاری ساخته شده و حاوی ۱۶ گویه (ماکیاولیسم ۳،۴،۱،۲ و جامعه‌ستیزی ۵،۶،۷،۸ و خودشیفتگی ۹،۱۰،۱۱،۱۲) و دیگرآزاری ۱۳،۱۴،۱۵،۱۶ است که در یک پیوستار لیکرت ۷ درجه‌ای (۱= کاملاً مخالفم تا ۷= کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. اعتبار و پایایی این پرسشنامه بر روی نمونه‌ی ایرانی مورد تایید قرار گرفته است (یوسفی و ایمان زاد، ۲۰۱۸). ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده در پژوهش حاضر، برای کل مقیاس ۰/۷۹ و برای خرده‌مقیاس‌های ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و دیگرآزاری به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۵۶، ۰/۷۲ و ۰/۷۶ بود.

فرم کوتاه پرسشنامه شخصیت برای ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری به منظور سنجش ابعاد مرضی شخصیت استفاده شد. ابزار (PID-5-BF) از ۲۲۰ سوال تشکیل شده و هر سوال در یک مقیاس چهار درجه‌ای از صفر تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود و ۲۵ جنبه از صفات شخصیتی مرضی را می‌سنجد. این پرسشنامه در سال ۲۰۱۲ توسط کروگر و همکاران (۲۰۱۲) طراحی شده است. ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عاملی نسخه کوتاه این پرسشنامه در ایران توسط عبدی و چلیبانلو (۲۰۱۷) مورد تایید قرار گرفته است. همچنین پایایی کل آن ۰/۸۶ و همسانی درونی عامل‌های آن بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۹ گزارش

1. Dark Tetrad Personality Traits Inventory 2. Personality Inventory for DSM-5 (PID-5)

شده است. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده در پژوهش حاضر، برای کل مقیاس ۰/۸۳ و برای خرده مقیاس‌های عاطفه منفی، دلگسستگی، مخالفت ورزی، مهارگسیختگی و روان‌پریشی‌گرایی به ترتیب ۰/۵۸، ۰/۵۸، ۰/۶۰، ۰/۶۶ و ۰/۶۶ به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعیین سهم ابعاد مرضی شخصیت در پیش‌بینی هر یک از صفات چهارگانه تاریک شخصیت از رگرسیون چندگانه با روش همزمان استفاده شد. مفروضه بسندگی اندازه نمونه از طریق انتخاب حجم نمونه کافی تایید شد. بررسی مفروضه داده‌های پرت، نشان داد نقاط به طور قابل قبولی در روی خط قطری از انتهای سمت چپ تا بالای سمت راست قرار گرفته است. همچنین در نمودار پراکنش پس‌ماندهای استاندارد شده توزیع مستطیل شکل داشت. برای بررسی مهم‌ترین مفروضه، یعنی هم‌خطی بودن، شاخص‌های مربوط به عامل تورم واریانس (۱/۲۱ تا ۱/۶۶) و شاخص پارامتر تحمل (۰/۶۱ تا ۰/۸۲) محاسبه شد که نتایج نشان داد در دامنه بهنجار قرار دارند. از این رو می‌توان پذیرفت که متغیرهای پیش‌بین از یکدیگر مستقل‌اند و هم‌خطی بودن چندگانه اتفاق نیفتاده است. داده‌ها با بیست و دومین ویرایش نرم افزار SPSS تحلیل شد.

یافته‌ها

مؤلفه‌های توصیفی متغیرها در جدول شماره یک گزارش شده است.

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک

	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	sd	M	
عاطفه منفی									۱	۳/۰۱	۵/۸۸	
دلگسستگی								۱	۰/۲۷	۲/۹۸	۴/۹۶	
مخالفت‌ورزی							۱	۰/۲۸	۰/۲۹	۲/۸۳	۳/۹۲	
مهارگسیختگی						۱	۰/۳۲	۰/۳۰	۰/۴۴	۲/۹۱	۴/۴۷	
روان‌پریشی‌گرایی					۱	۰/۴۵	۰/۴۵	۰/۳۶	۰/۴۹	۳/۰۶	۴/۶۸	
ماکیاولیسم				۱	۰/۲۸	۰/۱۹	۰/۶۳	۰/۱۹	۰/۲۲	۵/۵۷	۸/۴۰	
جامعه‌سنیزی			۱	۰/۴۳	۰/۲۶	۰/۲۴	۰/۴۱	۰/۲۸	۰/۱۸	۵/۰۸	۱۲/۱۱	
خودشیفتگی		۱	۰/۰۸	۰/۱۳	۰/۱۰	۰/۱۲	۰/۲۰	۰/۰۷	۰/۳۰	۵/۸۶	۱۹/۵۰	
دیگر آزاری	۱	۰/۱۰*	۰/۴۲	۰/۵۱	۰/۳۴	۰/۲۷	۰/۵۰	۰/۲۴	۰/۲۱	۹/۸۲	۱۶/۷۱	

۱.عاطفه منفی؛ ۲.دلگسستگی؛ ۳. مخالفت‌ورزی؛ ۴. مهارگسیختگی؛ ۵. روان‌پریشی‌گرایی؛ ۶. ماکیاولیسم؛ ۷. جامعه‌سنیزی؛ ۸. خودشیفتگی؛ ۹.دیگر آزاری

نتایج نشان می‌دهد که قوی‌ترین همبستگی صفات ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، دیگرآزاری با مخالفت‌ورزی، و خودشیفتگی با عاطفه منفی است. نتایج تحلیل رگرسیون صفت بر اساس ابعاد مرضی شخصیت در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی متغیر ملاک بر اساس ابعاد مرضی شخصیت

Sig	t	Beta	Sig	F	R2	R	متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین
۰/۱۹۵	۱/۲۹	۰/۰۶						عاطفه منفی
۰/۷۰۱	۰/۳۸	۰/۰۱						دلگستگی
۰/۰۰۱	۱۴/۳۱	۰/۶۳	۰/۰۰۱	۵۴/۳۸	۰/۴۰	۰/۶۳	ماکیاولیسم	مخالفت‌ورزی
۰/۴۷۴	۰/۷۱	۰/۰۳						مهارگسیختگی
۰/۶۷۹	۱/۴۴	۰/۰۲						روان‌پریشی‌گرایی
۰/۹۷۳	۰/۰۳	۰/۰۱						عاطفه منفی
۰/۰۰۲	۳/۱۹	۰/۱۵						دلگستگی
۰/۰۰۱	۶/۴۶	۰/۳۳	۰/۰۰۱	۲۰/۴۱	۰/۲۰	۰/۴۵	جامعه‌ستیزی	مخالفت‌ورزی
۰/۱۰۶	۱/۶۱	۰/۰۸						مهارگسیختگی
۰/۸۰۷	۰/۲۴	۰/۰۱						روان‌پریشی‌گرایی
۰/۰۰۱	۵/۷۳	۰/۳۲						عاطفه منفی
۰/۰۰۱	۳/۸۱	۰/۱۹						دلگستگی
۰/۰۰۱	۳/۹۸	۰/۲۱	۰/۰۰۱	۱۳/۹۶	۰/۱۵	۰/۳۸	خودشیفتگی	مخالفت‌ورزی
۰/۹۱۷	۰/۱۰	۰/۰۱						مهارگسیختگی
۰/۴۰۳	۰/۸۳	۰/۰۵						روان‌پریشی‌گرایی
۰/۴۶۸	۰/۷۲	۰/۰۳						عاطفه منفی
۰/۴۴۰	۰/۷۷	۰/۰۳						دلگستگی
۰/۰۰۱	۷/۴۵	۰/۳۸	۰/۰۰۱	۲۱/۹۴	۰/۲۱	۰/۴۶	دیگرآزاری	مخالفت‌ورزی
۰/۳۵۶	۰/۹۲	۰/۰۴						مهارگسیختگی
۰/۲۳۸	۱/۱۸	۰/۰۶						روان‌پریشی‌گرایی

نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که ۴۰ درصد از واریانس صفت ماکیاولیسم؛ ۲۰ درصد از واریانس جامعه‌ستیزی؛ ۱۵ درصد واریانس توسط خودشیفتگی و ۲۱ درصد از واریانس صفت دیگرآزاری بر اساس ابعاد مرضی شخصیت پیش‌بینی شود.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین ابعاد مرضی شخصیت با صفات چهارگانه تاریک انجام گرفت. یافته‌های به دست آمده حاکی از ارتباط معنادار ابعاد مرضی شخصیت و صفات چهارگانه تاریک بود. نتایج به دست آمده از تحلیل همبستگی پیرسون نشان داد که بین ابعاد مرضی شخصیت با صفات چهارگانه تاریک یعنی ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و دیگرآزاری رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد. نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون چندگانه آشکار کرد که مخالفت‌ورزی تنها بُعد از ابعاد مرضی شخصیت بود که توانست همه صفات چهارگانه تاریک شخصیت را پیش‌بینی نماید. بُعد مرضی دلگسستگی دومین بُعد بود که توانست در پیش‌بینی صفات تاریک جامعه‌ستیزی و خودشیفتگی سهم معناداری داشته باشد.

یافته‌های فوق با نتایج پژوهش‌های پیشین از سوی رایت، پینکوس، توماس، هاپوود، مارکون، کروگر (۲۰۱۳) همسو می‌باشد. آنها گزارش کردند که بعد عاطفه منفی با خودشیفتگی ارتباط قوی دارد. آندرسون، سلبام، ویگانت، سالکین، کروگر (۲۰۱۴) نشان دادند که ابعاد مخالفت‌ورزی و مهارگسیختگی با جامعه‌ستیزی رابطه معنادار دارند. همچنین نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر، با یافته‌های گریگوراس و ویل (۲۰۱۷) و راسل و کینگ (۲۰۱۶) همسو می‌باشد. به نظر می‌رسد، تحول و شکل‌گیری ابعاد مرضی شخصیت و همچنین تعامل این ابعاد با همدیگر می‌تواند به بروز صفات تاریک شخصیت منجر شود.

افراد دارای صفات تاریک شخصیت نگرش مثبت و نوع‌دوستانه‌ای نسبت به دیگران ندارند و در نتیجه در صدد پیاده کردن نیت‌های بی‌رحمانه و فریب‌کارانه نسبت به اطرافیان هستند. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در همه صفات تاریک شخصیت، عواطف منفی بالاست. این ارتباط حاکی از این است که افراد دارای صفات تاریک شخصیت در مقایسه با افراد سالم، درجانی از اضطراب، ناایمنی و بی‌ثباتی هیجانی را تجربه می‌کنند و این عواطف منفی می‌تواند بر روی کیفیت زندگی فردی و نیز روابط بین فردی افراد مبتلا تاثیر بگذارد. علاوه بر این، دلگسستگی با صفات ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری رابطه معنادار داشت. دلگسستگی به عنوان یکی از ابعاد مرضی شخصیت در نقطه مقابل برون‌گرایی قرار دارد و با کناره‌گیری، بدگمانی و اجتناب از صمیمیت مشخص می‌شود. افراد دارای صفات تاریک شخصیت نسبت به دیگران و انگیزه‌های آنها بدگمان بوده و از صمیمیت واقعی اجتناب می‌کنند. در تبیین ارتباط نیرومند بین بعد مرضی روان‌پریشی‌گرایی با صفات تاریک شخصیت می‌توان مطرح کرد که افراد دارای گرایش‌های ماکیاولیستی، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری به دلیل برخورداری از

باورها و تفکرات غیرعادی و همچنین بی‌نظمی‌های ادراکی معمولاً در روابط بین‌فردی دچار ادراک نادرست از رفتارهای دیگران شده و متناسب با آن رفتار می‌کنند که اغلب به صورت گریز از جمع و سهم شدن صمیمیت بروز می‌کند (احمدپور، ۲۰۱۸).

نتایج پیش‌بینی ماکیاولیسم از طریق ابعاد مرضی شخصیت نشان داد که تنها بعد مخالفت‌ورزی قادر به پیش‌بینی معنادار صفت ماکیاولیسم است. علیرغم همبستگی معنادار بین مولفه ماکیاولیسم و همه ابعاد مرضی به نظر می‌رسد مخالفت‌ورزی بیشترین ارتباط مفهومی و سبب‌شناختی را با ماکیاولیسم دارد. ماکیاولیسم منعکس‌کننده یک جهت‌گیری به شدت خودخواهانه است که در آن فرد تمایل دارد تا از هر وسیله‌ای مانند فریب‌کاری، تقلب، بهره‌کشی برای رسیدن به اهداف خودش بهره‌برد (یوسفی و ایمان‌زاد، ۲۰۱۸). نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه، آشکار نمود که مخالفت‌ورزی و دلگسستگی سهم معناداری در پیش‌بینی ماکیاولیسم داشتند. احتمالاً بتوان در تبیین این یافته مطرح کرد که جامعه‌ستیزی به عنوان نحس‌ترین صفت در مجموعه صفات چهارگانه تاریک، واجد ویژگی‌هایی مانند تکانش‌گری، هیجان‌طلبی، سنگ‌دلی، گستاخی و پرخاشگری بین‌فردی است و در نتیجه بدون پشتیبانی ابعاد مرضی مخالفت‌ورزی و دلگسستگی، جامعه‌ستیزی احتمال شکل‌گیری و بروز در روابط بین‌فردی را ندارد. افراد جامعه‌ستیز به احتمال زیاد در دوران کودکی سابقه نادیده گرفته شدن، مورد سوءاستفاده قرار گرفتن و شاید آسیب‌های شدید را داشته باشند که از آنها افرادی بی‌تفاوت و حتی خشن و بی‌حم نسبت به دیگران ساخته است (احمدپور، ۲۰۱۸).

همچنین نتایج نشان داد که از بین ابعاد شخصیتی، مخالفت‌ورزی، دلگسستگی و عاطفه منفی در پیش‌بینی خودشیفتگی سهم معناداری دارند. به نظر می‌رسد تجربه مکرر عواطف منفی در دوران کودکی و تجارب تحولی نابهنجار منجر به گسستگی از دیگران شده و این مساله به شکل‌گیری یک نگرش بزرگ‌منشانه درباره اهمیت خود منجر می‌شود و در نهایت فرد با ابتلا به خودشیفتگی به فردی تبدیل می‌شود که مهمترین ویژگی آن عدم همراهی و همدلی و حتی تقابل و تخاصم با دیگران به دلیل عدم توجه و تحسین وی هستند.

یافته‌ها نشان داد که مخالفت‌ورزی تنها بعدی است که می‌تواند دیگرآزاری را پیش‌بینی نماید. چنین به نظر می‌رسد که همراهی و ارتباط مخالفت‌ورزی به عنوان یک بعد زیربنایی و مرضی شخصیت با دیگرآزاری، حاکی از تجربه زیستن با والدینی آزارگر، خشن، سرکوب‌کننده است که منجر به این شده است که این افراد در بزرگسالی جهان و دیگران را تهدیدآمیز و بی‌قاعده بپندارند و این نیز به نوبه خود باعث می‌شود تا این افراد نسبت به دیگران و احساسات آنان بی‌تفاوت باشند و زجر و ناراحتی

دیگران در آنان نه تنها تاثیر منفی بر جای نگذارد، بلکه موجب احساس لذت در آنان شود (احمدپور، ۲۰۱۸).

به عنوان یک جمع‌بندی کلی می‌توان بیان کرد که با توجه به نقش و سهم معنادار بعد مرضی مخالفت‌ورزی در پیش‌بینی صفات ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و دیگر آزاری، به نظر می‌رسد که مخالفت‌ورزی به عنوان یک جنبه زیربنایی و اساسی در انسان می‌تواند به عنوان هسته صفات چهارگانه تاریک شخصیت تلقی شود. اگرچه روش‌شناسی پژوهش حاضر اجازه و امکان استباط‌های علت‌شناختی درباره صفات تاریک شخصیت از طریق بعد مخالفت‌ورزی را میسر نمی‌سازد، ولی در سایه پژوهش‌های بیشتر به ویژه بسط روش‌های رگرسیونی به طرح معادلات ساختاری می‌توان به کنکاش و درک بیشتر ابعاد مرضی شخصیت به ویژه مخالفت‌ورزی با صفات تاریک شخصیت پرداخت.

نتایج حاصل از پژوهش حاضر می‌تواند دربرگیرنده پیشنهادات نظری و کاربردی مهمی برای روان‌شناسان بالینی و روان‌درمانگرانی باشد که با افراد دارای آسیب‌ها و نشانگان‌های اختلال شخصیت کار می‌کنند. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از این است که صفات تاریک شخصیت با این که منشا بسیاری از مشکلات اجتماعی و بین‌فردی هستند، ولی خودشان ریشه در ابعاد و جنبه‌های ناسازگار شخصیتی دارند و بنابراین توجه به این جنبه‌ها در زمینه درک، سبب‌شناسی، فرمول‌بندی و درمان مشکلات و اختلال‌های شخصیت به غایت مهم و حیاتی است. روان‌درمانگران می‌توانند با سنجش و شناسایی این ابعاد و مهم‌تر از آن، جنبه‌های مختلف هر یک از ابعاد مرضی شخصیت به عمق و ماورای آسیب‌ها و اختلال‌های شخصیت دست یافته و از طریق بهره‌گیری از رویکردهای درمانی موثر در این زمینه مانند طرح‌واره درمانی و با استفاده از تکنیک‌های الگوشکنی رفتاری، بازوالدینی حد و مرزدار و نیز چالش و تغییر باورهای مرکزی ناکارآمد به بیماران دارای مشکلات شخصیتی کمک نمایند.

مولفان وظیفه خود می‌دانند تا از دانشجویان دانشگاه‌های شهید مدنی آذربایجان، تبریز و آزاد اسلامی واحد تبریز که در پژوهش حاضر شرکت داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی خودشان را اعلام نمایند.

References

- Abdi, R., Chalabianlou, G. (2017). Adaptation and Psychometric Characteristic of Personality Inventory for DSM-5-Brief Form (PID-5-BF). *Journal of Modern Psychological Researches*, 12(45), 131-154 (Persian).
- Abdi, R., Nasiri, A. (2015). The role of abnormal personality dimensions in predicting narcissistic personality traits. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 10(37), 37-46 (Persian).
- Ahmadpour, Arezoo. (2018). Structural Relationships of Dimension of Abnormal Personality and Dark Tetrad. M.A Tesis in Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University (Persian).
- Anderson, J.L., Sellbom, M., Wygant, D.B, Salekin, R.T, Krueger, R.T. (2014). Examining the associations between DSM-5 section III antisocial personality disorder traits and psychopathy in community and university samples. *Journal of Personality Disorders*, 28(5): 675-697.

- Bertl, B., Pietschnig, J., Tran, U.S., Stieger, S., Voracek, M. (2017). More or less than the sum of its parts? Mapping the Dark Triad of personality onto a single Dark Core. *Personality and Individual Differences*, 114, 140–144.
- Chabrol, H., Van Leeuwen, N., Rodgers, R., & Séjourné, N. (2009). Contributions of psychopathic, narcissistic, Machiavellian, and sadistic personality traits to juvenile delinquency. *Personality and Individual Differences*, 47, 734–739.
- Carter, G.L., Campbell, A.C., Muncer, S. (2014). The Dark Triad personality: Attractiveness to women. *Personality and Individual Differences*, 56, 57–61.
- DeShong, H.L., Helle, A.C., Lengel, G.J., Meyer, N., Mullins-Sweatt, S.N. (2017). Facets of the Dark Triad: Utilizing the Five-Factor Model to describe Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 105, 218–223.
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199–216.
- Grigoras, M., Wille, B. (2017). Shedding light on the dark side: Associations between the dark triad and the DSM-5 maladaptive trait model. *Personality and Individual Differences*, 104, 516–521.
- Hemmati, A., Dezhkam, M., delavar, A., Atef Vahid, M., Borj'ali, A., kamkari, K. (2013). The Consistency between the Personality Psychopathology Five (PSY-5) Scales of the MMPI-2-RF Questionnaire and the Characteristics Proposed by DSM-IV Axis II. *Clinical Psychology Studies*, 3(12), 69–82 (Persian).
- Hopwood, C.J., Wright, A.G.C., Krueger, R.F., Schade, N., Markon, K.E., Morey, L.C. (2013). DSM-5 Pathological Personality Traits and the Personality Assessment Inventory. *Assessment*, 20(3): 1–17.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28–41.
- Khosravani Shayan, M., Soleimani, M. (2016). The Relationship between Dark Personality Traits and Five Personality Factors in Students of Kermanshah Azad University. *Third International Conference on Recent Innovations in Psychology, Counseling and Behavioral Sciences* (Persian).
- Krueger, R. F., Derringer, J., Markon, K. E., Watson, D., & Skodol, A. E. (2012). Initial construction of a maladaptive personality trait model and inventory for DSM 5. *Psychological Medicine*, 42, 1879–1890.
- Krueger, R.F., Markon, K.E. (2014). The Role of the DSM-5 Personality Trait Model in Moving Toward a Quantitative and Empirically Based Approach to Classifying Personality and Psychopathology. *Annual Review of Clinical Psychology*, 10:7.1–7.25.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, machiavellianism, and narcissism in the Five-Factor model and the HEXACO model of personality structure. *Personality and Individual Differences*, 38, 1571–1582.
- Meere, M; Egan, V. (2017). Everyday sadism, the Dark Triad, personality, and disgust sensitivity. *Personality and Individual Differences*, 112, 157–161.
- Miller, J. D., Gentile, B., Wilson, L., & Campbell, W. K. (2013). Grandiose and vulnerable narcissism and the DSM-5 pathological personality trait model. *Journal of Personality Assessment*, 95, 284–290.
- Paulhus, D. L., Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556–563.
- Russell, T.D., King, A.R. (2016). Anxious, hostile, and sadistic: Maternal attachment and everyday sadism predict hostile masculine beliefs and male sexual violence. *Personality and Individual Differences*, 99, 340–345.
- Strickland, C. M., Drislane, L. E., Lucy, M., Krueger, R. F., & Patrick, C. J. (2013). Characterizing psychopathy using DSM-5 personality traits. *Assessment*, 20, 327–338.
- Wright, A.G., Pincus, A.L., Thomas, K.M., Hopwood, C.J., Markon, K.E., Krueger, R.F. (2013). Conceptions of narcissism and the DSM-5 pathological personality traits. *Assessment*, 20 (3): 339–352.
- Yousefi, R. Chalabianloo, G.H., Baghban-Novin, R. (2015). The prediction of the symptoms of personality disorders on the basis of early maladaptive schemas and personality traits. *International Journal of Behavioral Sciences*, 9(1), 41–50 (Persian).
- Yousefi, R., Imanzad, A. (2018). Validating the Dark Tetrad Personality Model. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 24 (2):190-201 (Persian).
- Yousefi, R., Piri, F. (2016). Psychometric Properties of Persian Version of Dirty Dozen Scale. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 22 (1):67-76 (Persian).
- Yousefi, R., Ahmadi, E., Mirzazadeh, A. (2019). Validating the Dark Pentad Personality Model. *Journal of Modern Psychological Researches* (in print) (Persian).
- Zeigler-Hill, V., Marcus, D.K. (2016). The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology. Washington D.C: American Psychological Association.

Journal of
Thought & Behavior in Clinical Psychology
Vol. 14 (No. 54), pp.57-66, 2020

The Role of Pathological Personality Dimensions in Predicting Dark Tetrad Personality

Yousefi, R

Department of Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran
(corresponding author).

Chalabianloo, G

Department of Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University,
Tabriz, Iran

Ahmadpour Khalfelou, A

Department of Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University,
Tabriz, Iran

Received: 2019/08/05

Accepted: 2019/12/20

The dark personality traits have expanded as a new and integrated model of combining existing personality theories and in the last decade, it has attracted a lot of attention in the field of personality pathology models. The purpose of this study was to investigate the role of pathological personality dimensions in predicting dark tetrad personality traits. For this purpose, 400 people (226 women and 174 men) were selected from the students of Tabriz universities by convenience sampling and were evaluated in terms of dark tetrad personality traits and the pathological personality dimensions. The results of multiple regression analysis showed that the five dimensions of pathological personality including negative affectivity, detachment, antagonism, disinhibition and psychoticism are related to the Machiavellianism, narcissism, psychopathy, Sadism. The results showed that Machiavellianism predicted by antagonism; psychopathy predicted by antagonism and detachment; narcissism predicted by antagonism, detachment and negative affectivity; Sadism predicted by antagonism. It is noteworthy that antagonism as one of the pathological personality dimensions predicted all four dark personality traits. It can be concluded that the dark personality traits can be rooted in maladaptive personality dimensions and aspects.

Keywords: Pathological Personality Dimensions, Dark Personality Traits

Electronic mail may be sent to: yousefi@azaruniv.ac.ir